

Избирателно плачат за екологията на „Раковски“ 134

НИКОЛАЙ МЕТОДИЕВ

Дейността на правителството на проф. Беров заслужава сериозна, аналитична оценка. И не само за своите 100 дни, които далеч не са винаги успешни, но преди всичко за тенденциите, които очертава, и трудностите, които трябва да преодолява.

Особено ясно това проличава на фона на дейността на правителството на Филип Димитров, което не представи програма, не се отчиташе пред никого, дезавуираше парламента, а когато си отиде, наруши елементарния принцип на приемственост.

Гореспоменатите факти не преприча на парламентарната група на СДС доста категорично и наедно да дават оценки за Беровите 100 дни. „... От досегашното поведение на правителството става ясно, че то няма никакви намерения да решава проблемите на околната среда. Бездействието му е очевидно...“, се сочи в нейната декларация.

Струва си върху този пасаж да се разсъждава поради екологичната пъпна връв на едновременната опозиция, която тръгна от борбата за чисто поле и небе.

Проблемите на околната среда безспорно са много и в повечето случаи са резултат на управленска и техническа немощ, на икономическа безпомощност и безпаричие и на ниска гражданска култура. Пораждат ги и политизацията, и спекулациите от страна на някои политически сили. При всичките си усилия Министерството на околната среда само няма да ги реши.

В България има три невралгични екологически региона - АЕЦ „Козлодуй“, Русе - Силистра, които органически са свързани с румънския Гюргево - Кълъраш, и добива на уран и цветни метали в Източните Родопи.

Много хартия се изписа и приказки се изприказваха за „негодността“ на АЕЦ „Козлодуй“ и „смъртната опасност“, която представлявала за България. Партиите от „Раковски“ 134 се надпреварваха да водят комисии от Франция, Германия, Англия, Съединените щати, та даже и видният океанолог Жак Ив Кусто огледа централата от хеликоптер. Всяка комисия даваше взаимноизключващи се оцен-

ки и препоръки, докато стане ясно, че става въпрос за борба на интереси. Явно не е без значение кой да получи солидната поръчка за реконструкция на централата, а от наша страна - кой партиен лидер от „Раковски“ 134 ще бъде „отблагодарен“ за една евентуална голяма сделка. В тактически план, без да предлага алтернатива и без да се интересува, че без АЕЦ нашата енергетика не може да издържи, „Раковски“ 134 работеше станцията да се постави под чуждо попечителство. Нашите експерти, които не са по-лошо подготвени от мнозина чужди, обясняваха, че станцията се нуждае само от сериозна реконструкция, но никой не ги слушаше. Митингите и демонстрациите следваха едни след други, дисциплината се рушеше, при това не само в АЕЦ, а в цялата енергетика. Този процес „Раковски“ 134 наричаше „смяна на системата“, „декомунизация“, „рационализиране на енергетиката“ и др., но всъщност беше най-обикновено рушене.

Комитетът за екологична защита на Русе се роди на 8.ІІІ.1988 г.

Правителството на Тодор Живков, Георги Атанасов, Гриша Филипов се оказа неспособно да реши проблемите на Русе. Гриша Филипов обясняваше на русенци, че не можем да си разваляме отношенията с „братска Румъния“.

От 1989 г. изминаха 4 години. Светлин Русев, Нешка Робева и др. отдавна не са „фактори“. Новите борби за екологична чистота като Филип Димитров, Едвин Сугарев, Христо Бисеров имаха в ръцете си механизмите на властта и възможността да придвижат напред решаването на тези проблеми. С листата на СДС в Русе и Силистра бяха избрани нови общински управни и кметове, които обещаха бързото им решаване. В програмата на Зелената партия Филип Димитров говореше за повишаване качеството на живота на отделната личност, за по-голяма инициатива на местните органи и участие на хората във вземане на решения, за екологизация на образованието и т.н.

И какво? Къде е гръмогласно обещаваното решаване на проблемите?

През 1990 г. в. „Ек“ обвиняваше тоталитарното правителство, че не е потърсило закрила от международното законодателство; сега, след

4 години, се обяснява, че международно законодателство... няма! Решенията на Международния съд в Хага имали... препоръчителен характер, които Румъния нямало да изпълни.

Общината в Русе обяви, че по-голямата част от българските предприятия - потенциални замърсители, не работят, докато румънските намалили вредните производства, но всичко зависело от пазара, с други думи, има ли клиенти, има и производство. В Силистра всеки ден във въздуха има наличие на фенол, превишаващо 2-3 пъти международните норми.

От висотата на своето ново положение обаче и двете общини продължават да обсъждат проблемите в комисии и подкомисии, да разработват нови методики, да си ходят на гости с дружески коктейли и обеда и правят екологична политика „на тъмно“. Правителството на Филип Димитров се пребори с проблемите толкова, колкото и Гриша Филипов и Георги Атанасов.

Екологичните проблеми от добива на уран и цветни метали в Източните Родопи бяха решени най-бързо и радикално - закриха мините, а работниците пуснаха на свобода без никаква програма за преквалификация, нови работни места и др.

България беше на второ място в света по биосферни резервати. Сега новоизлюпените еколози искат да ги реорганизируют, като ги приватизират или предадат на общинско подчинение. Просто защото резерватите имат изградена инфраструктура, разполагат с почивни домове и други удобства, които се заграват на смешно ниска цена, но пък могат да носят големи печалби. Така колкото пъти сменяха камбанарията, толкова пъти се менеше и отношението на сините демократи към екологията. Време е вече в такива национални области да се оставят пропагандата и удобното маневриране настрана. Колкото и да крещим по това или друго следващо правителство, сложният икономически, собственчески, производствен, междудържавен и т.н. възел, завързан около природата ни, няма да се разплете. А нали някои бяха готови на думи да жертват всичко, камо ли партиен цвят, в името на чистото небе?